7/6783

T.C.
DEVLET BAKANI VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SAYI : B.02.0.001/67/ 29/4/2002
KONU :

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : 04.04.2002 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6783-14496/34083 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili İrfan GÜNDÜZ'ün, tarafımdan cevaplandırılması tensip edilen 7/6783-14496 esas no'lu yazılı soru önergesine verilen cevap ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Devlet BAHÇELİ
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

EK: 1- Önerge cevabı (3 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği ;
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

7-6783

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN İRFAN GÜNDÜZ'ÜN SORU ÖNERGESİNE CEVAP

Soru: Son yıllarda uygulanan Hazine politikalarına DPT'nin yaklaşımı nedir? Uygulanan ekonomik program hakkında DPT'nin olumsuz görüşleri var mıdır? Bu bağlamda Türkiye'nin iç ve dış borçlarının orta ve kısa vadede ekonomik riski var mıdır? Bu durumda ilgili DPT'nin uyarı ve ikazları dikkate alınmakta mıdır?

Cevap: Dünyada, globalleşmenin hızlandığı bir süreçte pek çok ülkede sermaye hareketlerinin serbestleşmesi yönünde atılan önemli adımlar karşısında, mali sistemlerin hızlı hareketlere cevap verecek bir yapı kazanamayıp kırılganlıklarını sürdürmeleri nedeniyle ortaya çıkan mali nitelikteki krizler genel olarak sistem üzerinde güven eksikliğine yol açmakta ve bu durumdan reel sektör de derin bir şekilde etkilenmektedir.

Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı ülkemizde ortaya çıkmış benzer nitelikteki krizin bir taraftan hemen aşılmasına diğer taraftan da yeniden ortaya çıkmasını önlemeye yöneliktir. Bu Programda yer alan temel politikalara VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planında da Türkiye'nin büyüme sürecinin önünün açılması için geniş bir biçimde yer verilmiş bulunmaktadır. Bu politikaların ortak amacı yıllardan beri kronik bir halde devam eden yüksek enflasyonu aşağı çekmek, kamu açıklarını azaltmak ve borç stokunu düşürmek ve ekonomiyi sürdürülebilir ve sürekli bir büyüme ortamına kavuşturmaktır.

DPT tarafından hazırlanan VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planının üçüncü bölümünde "Temel Amaç, İlke ve Politikalar" altında 183. Maddede "Kesintisiz bir büyüme süreci gerçekleştirebilmek için, kamu kesimi dengesi kurularak ve uygun gelirler politikası izlenerek enflasyonun kalıcı biçimde tek haneli düzeye indirilmesi çabaları kararlılıkla sürdürülecek, Maastricht kriterleri yerine getirilecektir. Bu çerçevede, ekonomide etkinliği artıracak kurumsal ve yapısal reformların zamanında gerçekleştirilmesi için gerekli tedbirler alınacaktır" denilmektedir.

Yine VIII. Planın dördüncü bölümünde "Makroekonomik Politikalar, Hedefler ve Tahminler" başlığı altında aşağıda verilen maddelerde;

"195. "VIII. Plan döneminde makroekonomik politikaların temel hedefi; enflasyonu AB kriterleri ile uyumlu düzeylere düşürmek, ekonomide sürdürülebilir bir büyüme ortamı tesis etmek ve AB'ne tam üyelik hedefi doğrultusunda ekonominin rekabet ve uyum gücünü artırmaktır.

196. Bu temel hedefler çerçevesinde, maliye politikası, kamu açıklarını kalıcı bir biçimde azaltacak ve kamu borç stokunun sürdürülebilir bir yapıda gelişmesini sağlayacak şekilde yürütülecektir.

197. Para ve kur politikası enflasyonla mücadeleyi destekleyecek ve ekonomik birimlere uzun vadeli bir bakış açısı kazandıracak çerçevede uygulanacaktır.

198. Gelirler politikası, üretim ile istihdamı artırma ve fiyat istikrarını sağlama hedefleriyle tutarlı bir biçimde ve verimlilikle ilişkili olarak yürütülecektir.

199. Makroekonomik istikrarı sürekli kılacak ve ekonominin etkin, esnek ve verimli bir yapıya kavuşmasını sağlayacak olan yapısal reformlar hızla yürürlüğe konulacaktır. Bu çerçevede, tarımsal destekleme, sosyal güvenlik, kamu mali yönetimi ve şeffaflık, vergi politikası, bankacılık sisteminin denetimi ve gözetimi konularında kapsamlı yapısal reformlar süratle hayata geçirilecektir."

denilmektedir.

Ayrıca 2002 Yılı Programının "Temel Amaçlar ve Makroekonomik Hedefler" bölümünün başında "2002 Yılı Programının temel amacı, 2001 Şubat krizi sonucunda tekrar yükselme eğilimine girmiş olan enflasyonu düşürmek, hızla artan borç stokunu sürdürülebilir bir seviyeye indirmek ve daralan ekonomiyi tekrar büyüme ortamına kavuşturmaktır. Kamu kesimi harcamaları kontrol altında tutularak faiz dışı kamu dengesinde sağlanan fazlanın daha da artırılması ve enflasyonla uyumlu gelirler politikası takip edilmesi maliye politikasının temel amacıdır. Para politikası, fiyat istikrarı nihai hedef alınmak suretiyle, kur politikası da spekülatif hareketleri önleyecek biçimde uygulanacaktır." denilmektedir.

Görüldüğü üzere, 2000 yılının ilk yarısında hazırlanan VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı ve ayrıca 2001 yılının Ekim ayında hazırlanan 2002 Yılı Programının yukarıda da özetlenen ilgili maddelerinde sayılan tüm politikalar "Güçlü Ekonomiye Geçiş

Programı"nda ve daha sonrasında Ocak 2002 tarihinde IMF ile imzalanan Stand-by anlaşmasında yer alan makroekonomik politikalarla tamamen örtüşmektedir.

2002 yılı Stand-by Anlaşmasında da vurgulandığı gibi kamu borçlarının sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması için gerekli tedbirler alınmıştır. 2001 yılının Kasım ayından itibaren mali piyasalarda sağlanan gelişmeler sonucunda borç servisinin çevrilmesi yönündeki endişeler ortadan kalkmıştır. Devlet iç borçlanma senetlerine uygulanan faiz oranları yüzde 70 seviyesinden, 10 Nisan 2002 itibariyle yüzde 58 (yıllık ortalama bileşik) seviyesine gerilemiştir. İç borçlanma ortalama vade süresi Ekim 2001'de 119 gün iken Mart 2002'de 343 güne yükseltilmiştir. Aynı dönemde enflasyon oranları düşerken döviz kuru istikrarlı bir seviyede seyretmektedir. Tüm bu gelişmeler mali piyasaları olumlu yönde etkilemiş, belirsizlikleri azaltmıştır.

Kamu borç stokunun çevrilmesi ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması açısından kamu finansman dengesinin 2002 yılında GSMH'nın yüzde 6,5'i düzeyinde faiz dışı fazla vermesi önem taşımaktadır. Ancak, Hükümetimiz mali uyum politikalarının reel sektör üzerindeki olumsuz etkilerini bertaraf edecek çalışmaları yapmakta ve reel sektörü destekleyecek önlemlerin hayata geçirilmesine çaba sarfetmektedir. Diğer taraftan, kamu bankalarının finansal yapılarında sağlanan iyileşmeler ve bankacılık sektörünün yeniden yapılandırılması reform programının tamamlanması, kamu kesiminin mali piyasalar üzerindeki baskısının azaltılmasını sağlayacak ve kamu borçlarının rahatlıkla çevrilmesine katkıda bulunacaktır.

Sanayileşmeye büyük önem veren Devlet Planlama Teşkilatı, reel sektör ve özellikle KOBİ'lerle ilgili sorunların giderilmesi için azami çabayı göstermektedir. Ancak, içinde bulunduğumuz krizin aşılması açısından zorunlu görülen gerek enflasyonu düşürücü gerek mali sistemi yeniden güçlü hale getirici politikaların öncelikli hedef olarak alınmasını şu an için çözüme yönelik en uygun önlemler olarak görmektedir. Bu gerekli adımlardan alınan olumlu sonuçların artmasıyla ve yapısal reformların gerçekleştirilmesiyle birlikte reel sektörün eski canlılığını kazanması mümkün olacaktır.

Ayrıca, gerek Ekonomik Programların hazırlanması gerekse uygulanması aşamalarında Devlet Planlama Teşkilatı her türlü katkıyı sağlamakta ve gerektiğinde Yüksek Planlama Kurulu ve Ekonomik ve Sosyal Konsey başta olmak üzere Devletimizin kurullarında gerekli değerlendirmeleri yapmaktadır.